

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő

WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő

LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei.
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 150-100.
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-180.

Kétségek között?

Vak az, aki nem látja, hogy az európai zsidóság évszázadok óta nem élt át nehezebb időket, mint a maiak. Amerre szem ellát, amerről hirt hoz a moderna eszközök raja, mind csak gyászt és szomorúságot jelent a zsidóság számára. Országunk nyugatra néző ablaka előtt milliányi megnyomorított zsidó tes'vérünk néz riadt szemekkel a holnap elé. Tegnap Németország, ma, vagy még inkább holnap: Ausztria, s ki tudja, milyen sors vár a lengyel-magyar és más országok zsidóságára? Hitler ante portas! — Hitler metódusai most még Salzburgnál várják éhesen az osztrák bevonulást, hogy jelfalják a kis köztársaságot, hogy széjjelmorzsolják a negyedmilliónyi osztrák zsidóságot. Aki még optimista, hihet abban, hogy majd az angolok, franciák vagy az olaszok — nem engedik. Ezek a naiv lelkek azt hiszik, hogy Páris nem lesz hajlandó esetleg a Saar vidék birtokáért „szabadkezet” nyújtani a németeknek Ausztriában. Vagy Mussolini nem-e fog Albániáért, vagy mit tudjuk mi miért lemondani az Anschluss ellenzéséről. Nincs a teremtésben vesztes csak én! — kiálthatja majd fel az osztrák zsidóság, és riadtan, jogos és igazolt kétségbeeséssel tekint a holnap elé.

Amikor pedig tisztán látjuk, hogy a fassizmus uralma mindjobban tért hódít, akkor megértjük azoknak aggodalmát, akik féltik a fiatal román demokráciát a veszedelmes befolyástól. Igaz, hogy az elmúlt nemzeti parasztpárti rezsim „gyengekéz” politikájára a maritthalált halt Duca erélyes keze „halt”-ot parancsolt. A romániai zsidóság mai pillanatnyi helyzete nem hagy kívánni valót maga után. A vasgárdista alakulatok bennltek és akcióképtelenek. Tătarescu miniszterelnök átvette nagy elődje erélyes intencióit és példás rendet tart az országban. De azért nem hallgathatjuk el azok aggodalmát, akik azt vallják, hogy a föld alatt moraj van, amely egy közelgő földrengésre ad kedvezőtlen következtetést. A zsidó lelkek érzékeny szeizmográfja kissé nyugtalan. Nem székesre táruzó optimizmus ült meg a zsidó vezetőgyénység lelkét. Kissé kesernyés a kedvük, mert hiszen érzik, hogy amikor egész Európában — sajnos — ennyire zsidóellenes a hangulat, akkor félt, hogy ez Keleteurópára is kellemetlen kihátással lesz.

Mi pedig azt mondjuk, hogy kár az öröögöt a Jalra festeni. Hiné lau jonim, vlau jison somér jisroél, nem nyugszik Izrael örödje. Higijünk abban rendületlenül, hogy a mai viszonyok nem fognak rosszabbodni. Higijünk abban, hogy a nyugati pestisnek nem kell okvetlenül elharapóznia erre mifelénk is. Ha a preventív intézkedéseket a kormányzat, az eddigi ismert erélyességgel fogja megtenni, akkor Pacha timisoarai püspök nagy berlini Hitlerhódolata csak hatástalan tünet marad. Sőt, épen az erdélyi németségnek ez a teljes odaadása lehet mementó arra, hogy a józan politikát üzörománységnek ellenkező az útja, amely egészen bizonyos, hogy — nem Berlin felé ve-

zet. Páris józan és realis népe és kormánya tanubizonyosságát adia annak, hogy nem enged magát befolyásolni sem a guruló márkáktól, sem a barna mételytől. És a francia iskola bucurești-i hívei előtt ott állhat fényes példaképen a francia valóság.

Nem szabad pillanatnyilag sem megtorpanni a mai kormányzatnak és a megölt nagy államférfi koncepciója értelmében kell dolgozzon tovább. A zsidóság csendben és rendben végzi hétköznapi kötelességeit. Dol-

gozik az ország konszolidációja érdekében. És nem kér egyebet, csak a törvényes jogrend teljes megóvását, minden felforgatással szemben.

Ha nem is ujjong lelkünk, ha tudjuk is azt, hogy a felszínen látszó nyugalom mögött vannak nyugtalanságok is, azért mi csak azt mondjuk: végezzük napi munkánkat és bizzunk abban, hogy a mai kormány urai gondoskodni tudnak és fognak is arról, hogy a barna pestis kórokozója a határokon át ne hurcoltassanak be az ország belsejébe. Ez Románia eminens érdeke, az ország jóléte függ ettől és bizzunk abban, hogy így is lesz!...

Austromarxizmus — zsidó megvilágításban

Tévedés azt gondolni egy percig is, hogy az osztrák véres esen ényektől szemben mi, akik jónéhány száz kilométerre vagyunk onnan, közömbösek maradhatunk. Mi zsidók főképen nem gondolhatunk arra, hogy az események nincsenek szoros kapcsolatban egymással. Ami tegnap a bécsi külvárosokban történt, az holnapra meghozhatja véresen tragikus „eredményeit” más országokban is.

Lássuk csak, mi is történt Ausztriában? A Heimwehr zsoldos-hadsereg, amelynek parancsnoka Starhemberg Rüdiger herceg, elhárította, hogy letörje az austromarxistákat. Nem kétséges, hogy a zsidóság sok jót nem látott az osztrák szociálista párttól. Marx bécsi hívei az antiszemitizmust kiárólag gazdasági szempontból mérlegelték. Az antiszemitizmus — szerintük — a középosztály harci eszköze, amely osztály a kapitalizmus és a proletáriátus malomkövei között lassankint felörlődik. Ez természetesen nem igaz, ilyenformán, mert a proletáriátus a zsidókban a kapitalizmus védőjét látja, viszont a kapitalista rend a zsidókban látja ama „felforgatókat”, akik újítják a mai rendszer stabilitásának. Így örlődött fel az osztrák zsidóság élettehetősége is, a náciizmus és adlerizmus örlőmalomában. Az austromarxisták szerint is az antiszemitizmus ellen kár küzdeni, mert kétségtelen, hogy a „buták szociálistusa” megszűnik abban a percben, amikor megszűnik a középosztály. Pláne ha még hozzávesszük, hogy radikális asszimilációval mindjobban győzni fog a zsidóság felett a baloldali világnézet eljövendő lehetősége is. Plasztikusan azt monhatjuk, hogy az osztrák szociálisták is úgy gondolták, hogy fejfájás ellen legjobb a fejek levágása.

Ami fejfájást a zsidókérdés okozott a bécsi szociálistáknak, azt ők radikálisan elintézték. A pártban minden lehetőet elkövettek, hogy „zsidós” ne legyen és ezért halásak is lehetnek az osztrák zsidók. Halásak azért, mert most, hogy a pártot ágyukkal és gép fegyverrel törté le Dollfuss a többi pártok segítségével, nem mondhatják, hogy egy par excellence „zsidó szociálistust” irtott ki.

Mind ezek ellenére, sőt dacára az a véleményünk, hogy a zsidóság szempontjából az osztrák események csak szomorúságot jelent-

hetnek. Mert ne áltassuk magunkat egy pillanatig sem. Starhemberg nem azért tiltakozik az Anschluss ellen, mintha ellensége volna Hitler programjának. De még ha volna is egy-egy pont, amelyet nem fogadna el, *hollibizonyos*, hogy az antiszemita jelszavakat és metódusokat százszázalékban elfogadja a maga részére is. Az ifjú hercegnek azért nem kell az Anschluss, mert félti tőle azt a nagytőkés ipari és főképen mezőgazdasági hegemoniát, amelyet a ma uralkodó osztály jelent a kis vízfejű ország belételeiben. Starhemberg, sőt tovább megünn, Dollfuss is minden tekintetben antiszemita. Antiszemita meggyőződésből és antiszemita — számításból is. Egy kis méregfogát ezzel is kiveszi a hitlerista agitációknak, amely tulontul elöntötte a kis ország életét. A szociáldemokrácia Ausztriában nem hagyta érvényesülni a zsidókat és ha oknyomozólag kutajuk a multat és következtetni akarunk a jövőre nézve, akkor megállapíthatjuk, hogy a szociáldemokrácia letörése ez esetben bajt jelent az osztrák és közvetve a többi közép európai országok zsidóságára nézve is. Az austromarxisták, a maguk 65.000 általuk épített munkáslakásával, nagyszerű egyéb szociális alkotásaikból, a zsidóknak nem adtak semmit, csak elvettek tőlük. Tönkretették a bécsi háztulajdonosokat, de a zsidók számára lakást nem adtak. Elvették adó-b minden jövedelmüket, de a többszáz ezernyi bécsi zsidóság annak semmilyen hasznát nem látta. Breiner tanácsos politikája kérlelhetetlen volt és ha nem is zsidóellenes de nem is zsidóbarát. Elmult. Most ott áll Starhemberg, mint büszke Chantecler a romok és hullák felett, mögötte a zsoldos hadsereg (mint 300 évvel ezelőtt a főökverő Starhemberg és mögött) mellette a törpe Dollfuss és a háttérben mint fenyegető barna rém, Hitler a maga nyílt célkitűzésével — az Anschlussal.

Bizonytalan jövőt jelent az ausztriai helyzet, nem csak az ottani zsidóságra nézve, hanem mert tulontul közel vagyunk, élénk figyelemmel és aggodalommal kell néznie a magyarországi, csehszlovákiai és romániai zsidóság is, mindazt a harcot, amely az európai kultura régi ragyogó centrumában rajjainkban lejátszódik.

A Hisztadruth fenyegetésére már tagadják az arabok Arlosoroff elleni merényletet

Jaffából jelentik: Az Arlosoroff per legutóbbi tárgyalásán Abdul Medschid kihallgatását folytatták. Horace Sámuel védőügyvéd megkérdi a tanút, hogy miután január 11-én beismerő vallomást tett az Arlosoroff ügyben, felszólította-e a rendőrség, hogy mutassa meg a gyilkosság helyét és kérték-e tőle azt a revolvert, amellyel a Lufti il Imam nevű arabot megölte. Medschid mind a két kérdésre nemmel felelt, amiből a védőügyvéd megállapította, hogy a rendőrség már eleve teljesen figyelmen kívül hagyta annak lehetőségét, hogy Stavskyn és Rosenblatton kívül mások is elkövetették az Arlosoroff gyilkosságát. Horace Sámuel további keresztkérdéseire Medschid elmondja, hogy Shitreet komiszár, a vád képviselője figyelmeztette, őt azokra a veszedelmekre, amelyeknek kiteszi magát, ha továbbra is fenntartja az Arlosoroff-gyilkosságra vonatkozó beismerő vallomását. Shitreet komiszár közölte vele, hogy ebben az esetben

halálra ítélik. Miután a rendőrségen visszavonta beismerő vallomását, nyomban a vizsgálóbíró elé vezették, ahol kijelentette, hogy előbbi vallomása hamis.

Horace Sámuel megállapítja, hogy a rendőrség meg nem engedett módon könnyítette meg Medschidnek a beismerő vallomás visszavonását, annak ellenére, hogy annak valódiságát nem döntötték meg. Amikor a védő felszólította Medschidet, hogy adja vissza azt a beszélgetést, amelyet Stavsky és Rosenblat folytattak vele a börtönben, zavarba jött, dadogni kezdett, annakellenére, hogy folyékonyan beszél héberül.

Jeruzsálemi tudósítónk megbízható forrásból arról értesült, hogy Shitreet rendőrkomiszár a Hisztadruth nyomására fenyegette halállal a beismerő vallomást tett arabokat, akik természetesen kapva-kaptak az alkalmon, hogy a rendőrség nyújt módot számukra, hogy a kellemetlen csávából kimeneküljenek.

Az Ufa és a Farbenindustrie állanak a magyar nyilaskeresztések mögött

Budapest. — Közismert dolog, hogy az Ufa és Farbenindustrie német tőkecsoportok segítették Németországban Hitler uralomra és egyengélték az utját a véres zsidó pogromoknak. Közismert dolog, hogy az internálótáborok és börtönök is a német nagyipar támogatása mellett és intenciója szerint teltek meg zsidó áldozatokkal. Az Ufa, Farbenindustrie és a Siemens-Schuckert művek azonban nem elégedtek meg a német eredményvel és antiszemita propaganda-hálózatukat kiterjesztették egész Európára.

Illetékes forrásból értesülünk, hogy a magyar nyilaskeresztések antiszemita agitációja mögött is a német nagyipar áll, amely eddig

80.000 pengőt juttatott a magyar nemzetiszocialista mozgalom céljaira.

Jellemző az Ufa filmvállalat antiszemita propagandájára, hogy tömegesen bocsátja el zsidó alkalmazottait. Legutóbb Antal József budapesti igazgatóját is menesztette, akinek az volt az egyetlen bűne, hogy zsidót alkalmazott egy megüresedett könyvelői állásra. A budapesti zsidó közönség azonban méltóan adja meg a választ az Ufa antiszemita szellemére, amennyiben a pesti Ufa mozgók állandóan üres házak előtt vetítenek, mert a zsidó közönség nem kíváncsi a német antiszemita filmszínházak propaganda ponyva-művészetére.

Örök téma...

Kedden beinstallálják Teitelbaum főrabbit a satumarei rabbiszékbe

Hírt adtunk már arról, hogy Teitelbaum Joél főrabbit február 27-én kedden nagy ünnepek között beinstallálják a satumarei főrabbi székbe és ezzel pontot tesznek a sokat vitatott kérdésre. Mint hű krónikásnak meg kell azonban emlékeznünk azokról a nagyszabású demonstrációkról is, amelyek az utóbbi napokban zajlottak le Satumaren, a rabbi beiktatással kapcsolatban. Az elmúlt szombat délelőtt Rosenberg Sámuel, a régi vezetőség derék és elvhű tagja imádkozás után beszédel tartott, amelyben hangot adott ama nézetének, hogy nem lehet a Teitelbaum pártnak határozottsággal azt állítani, mintha a satumarei zsidóság *osztatlan* örömmel várná az új főrabbit. Számos, sőt nagyon sok ellenzője akad még és ennek demonstrálására hívja fel a közönséget. Erre a lelkes tömeg körülbelül 4-500 ember felkerekedett, hogy tiltakozása tanujelül Nistor prefektus előtt rendezzen demonstrációt. El is jutottak a prefekturáig, azonban a prefektus nem volt hivatalában. Elhatározták, hogy hétfőn memorandumban tárták fel sérelmeiket.

Rosenberg Sámuel v. alelnök nyilatkozata szerint, nincs kifogásuk, ha Grósz Dávid vezeti a hitközség ügyeit, csak a főrabbi jövevényét nem akarják, mert horribilis költsége-

ket okoz a hitközségnek és lelkileg sem értenek vele egyet. Rosszallják, hogy 800.000 lei kölcsönt vett fel az új rezsim az installáció céljaira, amelyből 350.000 leit Teitelbaum főrabbi magánadóságainak rendezésére fordítottak, a többi összeget pedig a beiktatásra akarják költeni. Különvonatok beállítására tiltakoznak, amelyek nagy hűhót fognak jelenteni, és kiadást a hitközségnek. Rosenberg Sámuel kijelentése szerint az askenázi zsidóságnak mindent el kell követni, hogy az installáció ne következzék be. Különben nem csak szombat délelőtt, hanem szombat délután is folytatódhat a tüntetések, a templomok előtt, amikor is — sajnos — tettelegességre is sor került.

Amint a tudósításból látszik, a nyugalom nem állott helyre Satumaren, a 27-ikére tervezett beiktatás még sok izgalmat fog előidézni. A kedélyek nem csillapodtak még le s bárha a Freund-Grosz pártiak körében nagy az öröm, nem lehet teljes kibékülésről beszélni, amíg 4-500 ember akad, akik tiltakoznak a főrabbi jövevénye ellen.

Az bizonyos, hogy az installáció kedden meg lesz és erről részletes tudósításban fogunk beszámolni.

Az Agudasz Jiszroel világszervezet vezetőségének látogatása Kook, Palesztina főrabbijánál

Jeruzsálemből jelentik: Az elmúlt héten az Agudasz Jiszroel világszervezet vezetői dr. Brauer és Horovitz főrabbi felkeresték Rav Kook-ot és kifejezték szervezetüknek tiszteletét a kiváló és nagytudású férfi elöl. Sajnálataikat fejezték ki egyidejűleg a jeruzsálemi Agudának eddig a Grandrabbival szemben tanúsított magatartásáért és ígéretet tettek, hogy a jövőben a jeruzsálemi Agudasz Jiszroel is a legnagyobb elismeréssel és a főrabbit megillető tisztelettel fog mindenkor viselkedni. Remélik, hogy mint a „Moacath Gó-doléh Hátóra”-nak kiváló exponense támogatni fogja az Agudasz Jiszroel szervezési munkálataiban. Kook főrabbi szeretettel fogadta nála tisztelgő Aguda vezetőket és öröme fejezte ki, hogy szervezetük a jövőben szintén hathatós részt kér a Binjan Haerec-ből és arra törekszik, hogy a zsidó egység megteremtése mellett a szentföld megváltását menél közelebb hozza.

— Lefejezték Mózes szobrát a hitkeristák. Berlin. A német-holland határálomáson Mózes hatalmas művészi szobra van felállítva, amely monumentális mű 1856-ban Párisban a művészeti akadémia részéről kiállításra bocsátott. Hitlerék ujabban ezen szobron bosszulták meg magukat, mivel a szobor fejét vasláncokkal hozzákötötték a vasúthoz és a vonatot megindítva a szobrot lefejezték. A szobor 10 méter magas és 75 mázsa súlyú volt. Ez már nem az első eset Hitler Németországában, amidőn az örület a legjobb művészi munkákat, főleg szobrokat semmisít meg.

— Bombamerénylet a bécsi zsidó templom, hitközség és diákokthoz ellen. Bécs. A bécsi zsidó diákokthozra a nemzetiszocialisták emberei bombát dobtak, amely felrobbant és az épület összes ablakait bezúzta, más egyéb károkat is okozott. A merénylők elütnék még mielőtt a rendőrség megérkezett. Ez már a harmadik náci merénylet, amely az utolsó héten zsidó intézmények ellen történt. Az első két merénylet a hitközség épülete ellen és a Schiff-Schul (ort. templom) ellen történt.

— Doumergue francia miniszterelnök és a zsidók. Páris. — A franciaországi forradalmi napokban mint ismeretes, Daston Doumergue volt francia köztársasági elnök kapott kormányalakításra megbízást. Doumergue miniszterelnök több ízben tanujelét adta zsidóbarátságának és kifejezésre juttatta Palesztina, mint zsidó állam iránti szimpátiáját. Doumergue 1863-ban született. Nimes francia városkában fejtett ki fiatalabb korában ügyvédi praxist és, hogy gyenge jövedelmét megjavítsa, elvállalta a nimesi hitközség titkári tisztjét. A nimesi zsidóság még ebből az időből kellemes reminiscenciákat őrzött meg a zsidó-barát Doumergue működéséről.

— Köteles-e a zsidó hitközség temetőjében az elhamvasztott holttestet eltemetni. Prága. A csehországi zsidóság között mindinkább tért hódít a halotthamvasztás, amely állandó vitákra ad alkalmat a modern zsidóság és a tradícióhű hitközségek vezetőségei között. A napokban is ilyen kérdéssel foglalkozott a prágai legfelsőbb bíróság, amely a kultuszminisztérium intézkedése ellenére, felmentette a hitközséget azon kötelezettség alól, hogy egy elhamvasztott zsidó holttestnek a temetőben helyet adjon. Az ügynek azonban még folytatása lesz az állami hatóságoknál.

— Figyelem! A bucuresti-i elismert Groszman-féle kóser vendéglő volt tulajdonosa Constanjában, Str. Traian 15 alatt kóser vendéglőt nyitott.

Fertőzéstől óvja
bőrét táplálja

Szt. László fertőtlenítő
toalett szappan

NETI GLOSSZÁK

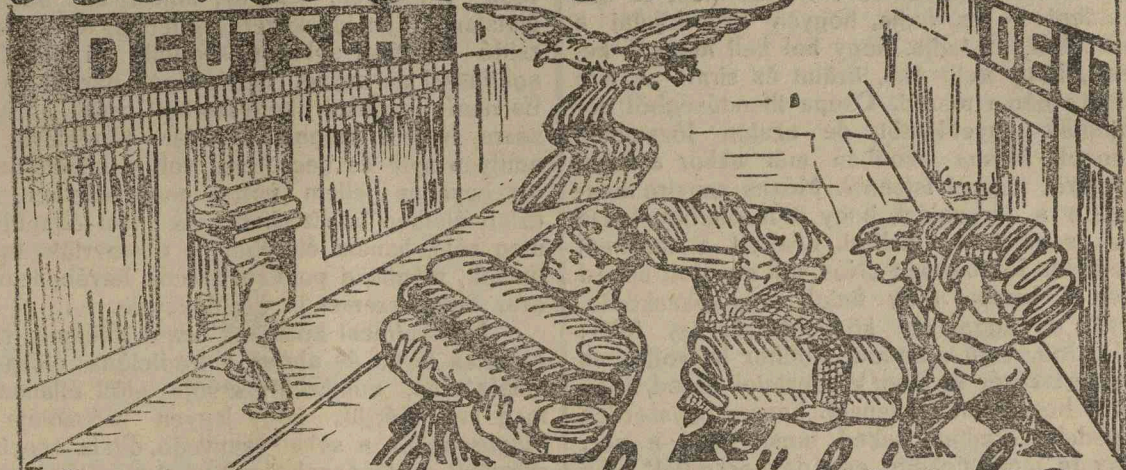
Mózes halála Adar hó 7-ére

Ilja Ehrenburg: „Lasik Roitschwantz” című zenációs regényében a homeli kis zsidó zaboló mozgalmás életén keresztül tárja elénk a világ apró kis gonoszságait és igazságtalanságait. Lasik Roitschwantz, Homelből menekülve, végigszenvedi a világ nagy városainak minden szenvedését, míg végre Palesztinába jut, ahol Rachel sirja mellett — reményeiben — is csalódáva — meghal.

A regényen, a talmudi okoskodáson nevelkedett kis zsidó fölényes és szatirikus elkövetése vonul végig. Egyik fejezetében, Mózes halálával kapcsolatban, fejtegeti, — egy talmudi legenda alapján — azt a nézetét, hogy az öregeknek tudomásul kell venniük a fiatalabbak előrenyomulását. Kissé szarkasztikus formában meséli el, vita közben, a talmud legendáját, ami azonban nem változtatott azon a felülmulhatatlan kegyeleten, amellyel a zsidóság legnagyobb mestere és tanítója iránt viselkednek.

Mózes személyiségénél talán nem sokáig kell vesztegelnem. Ön itt csupán egy rovatot szerkeszt és mégis egyszerre tíz vagy husz koponyát képvisel egy személyben. Mózes azonban minden volt egyszerre: szociológus, mint ön, és generális, sőt író, röviden: egy igazi európai ész. De mert a zsidók — csekélység — negyven éven át bolyongtak a pusztában, ő is megöregedett és számára is — ne vegye ezt igazságos célzásnak — eljött a halál órája. Isten egész nyugodtan így szólt hozzá: „Mózes, halj meg!” De ő azt feleli: „Nem, nem akarok”. Ez érthető... Így vitakoznak egymással éjjel-nappal. Mikor én ezt a chéderben olvastam, égnek állt a hajam. Végre is Isten megunja a dolgot s azt mondja: „Te népemnek elismert vezére vagy, de megöregedtél és meg kell halnod. Nekem már van tartalékban egy jelöltem: Józua. Fiatalabb, mint te és ő lesz az elismert vezér”. Mózes fejétől a lábáig reszketni kezd a felindulástól. Azt mondja: „És én mégsem akarok meghalni. Hát jó, legfeljebb nem én játszom a vezért. Legfeljebb csak juhásztor leszek. Csak enged meg, hogy még élhessek egy keveset”. Isten egy kissé zavarba jött: abban az időben még csak kevés ember volt a földön és Isten még bizonyosan nem volt hozzászokva az em-

Atköltörtünk...

a szemben lévő házba
DEUTSCH POSZTÓÁRUHAZ
STR. AVRAM IANCU 4. VOLT KOSSUTH-U.

BORGOS

Kelmefestést, vegytisztítást vállalom!

Férfi és női ruhák szépen és olcsón végeztetnek!

Fehérnemű és gallértisztítást is vállalom!

Bazárépület — Színházoldal
Fiók-felvétel Holdas-templommal szemben, Piața Unirii 16.

NEUMANN M. Piața Regina Maria

férfi-, fiu- és leányka ruhái

a legolcsóbbak és legjobbak!

Külön mérték utáni osztály!

berék halálához. Elhatározta tehát, hogy ezentul az öreg Mózes hajtsa ki a juhokat a legelőre, a fiatal Józua pedig legyen az elismert vezér. Csekélység, hogy micsoda sértés volt ez. Sokkal rosszabb, mint a maga katedrája! A

szerencsétlen Mózes tehát egész nap a juhokat őrizte a legelőn, este azonban mindnyájan összejöttek a táborláz körül, hogy bölcs beszédeket folytassanak egymással. Természetesen mindenki arra várt, hogy Mózes kezdje

Egy különös purimi mulatság

Írta: Izsák Arnold.

Reb Efráim, a messze vidéken jámborságáról, tudásáról és jótevékenységéről köztudott jómódu és tekintélyes nagysármási „bálbósz” vallási és lelki életének középpontjában az ünnepek álltak.

Az ünnepek közül is a Purim képezte R. Efráim kedvencét, ezt kultiválta a legnagyobb elszáradással, leglángolóbb odaadással, mint a zsidó életöröm legfőbb forrását. Híre ment mindenfelé az ő házában évről-évre megtartott purimi mulatságnak, amelyet sehol hasonlóan nem ülték meg azzal a hagyományos fényvel és hamisítatlan szent vidámsággal, mint nála. Már napokkal azelőtt kezdtek özönlenni az „ajrech”-ok és különböző vendégek a közeli és messze vidékekről Nagysármás felé, hogy résztvegyenek R. Efráim purimán. És ugyancsak napokkal Purim előtt kezdték meg a sültéstartást R. Efráim házában és szállították oda a zamatos tokajit és rizlinget a nagy vendégsereg ellátására. R. Efráim, aki egyébként egész éven át szigorúan tartózkodott a szesz italoktól, a szombati és ünnepnapon „kiddus” borból és a széderesti „árbá kószot”-ból is csak éppen annyit hörpintett, hogy „Jajce zu záj”, ilyenkor Purim estén ő is alaposan a pohár fenekére szokott tekinteni. Purimkor megrészegedni a legeslegnagyobb micve, vallotta. Meg is állapította azt a „minimális” mennyiséget, amelyet Purimkor minden valamirevaló zsidónak meginni kötelessége: negyven poháryit. Mert ha Peszáchkor négy pohár kötelező, úgy Purimkor annak legalább tízszerese, hisz Hámán idejében tízszeresét tette ki a zsidóság a Fáraó korabeli szá-

mának egyrészt, másrészt az egyiptomi kivonulás a fizikai elnyomatás alóli felszabadulást hozta meg őseinknek, viszont a purimi csoda a haláltól váltotta meg a zsidóságot. A Purim a legnagyobb ünnepe a zsidóságnak. És ha a messiási időkben minden ünnep meg is fog szünni, csak a Purim marad fenn.

De erre a Purim iránt való különös rajongására R. Efráim majdnem ráfizetett egy alkalommal.. Ott kezdődött, hogy R. Chájjim Gelbmann és Reb Slajme Wassermann, mindkető eleveneszű, nagystilű üzleti ember, akik állandóan nagy „gründölési” tervekkel foglalkoztak, egy textil szövőüzem felállítását vették tervbe. Ehhez a tervhez igen vérmes reményeket fűztek és a fél falut biztatták, hogy ellátják gyárukban munkával. E célra megfelelő helyiséget kerestek és így szemlélték ki maguknak Reb Efráim három háza közül az egyiket. Ajánlatot tettek R. Efráimnak a ház eladására vonatkozólag, de ő hallani sem akart róla. A ház nélkülözhetetlen volt számára, egyik felét raktárnak használta, gatonanemüjének és bőrárújának, amelyekkel kereskedett, másik felét meg szegény öreg zsidó házaspár lakta — ingyen. A két „gyáralapító” nap mint nap ostromolta Reb Efráimot, hogy adja el nekik a házat, vagy legalább is adja ki nekik bérbe. R. Efráim már hajlandónak is mutatkozott az eselben, ha megadnák neki a ház rendes értékét, hogy az érte kapott pénzen annak helyébe mást vehessen. De a két társ oly neveltséges alacsony összeget ajánlott fel, amely R. Efráim előtt nem képezhetette komoly alapját a további tárgyalásoknak.

Teltek-multak a hetek, hónapok, a nagy ambícióktól égő két üzlettársnak a ház megszerzésére irányuló mindenfajta kísérlete

csődöt mondott s már-már úgy látszott, hogy a házról és ezzel együtt az egész gyáralapítási tervről végleg le kell mondaniuk. Röviddel Purim előtti estén történt, hogy a ravaszabb Gelbmannak mentő ötlete támadt.

Mindjárt itt lesz a Purim — mondotta — amikor R. Efráim önkívületi mámorba szokott esni, akkorára elkészítjük a ház eladásáról szóló szerződést a nekünk kedvező feltételek szerint s majdan akkor este, a mulatság alkalmával, amikor az öreg már nem fogja tudni mérlegelni a helyzetet, valamiképpen aláírattjuk vele. Amit nem sikerült elérni nála józan állapotban, majd csak sikerül mámoros állapotában.

A terv nagyon megtetszett Wassermannnak is és megkezdtek az előkészületeket. Titkukba beavatták két ismerősüket is, akiknek majd az lesz a szerepük, hogy a szerződést R. Efráimnak átadják, vele aláírassák és ők is, mint tanuk azután szignálják azt. Most már csüggedésüket lobogó reménység váltotta fel, boldogan dörögtek kezüket és képzeletükben már ott füstölgött a grandió us üzemi „Első Nagysármási Szövőgyár”-nak nem is egy, hanem két három kéménye és már ott sürgött-forgott a sok száz munkás.

Végre beköszöntött a várva várt Purim este, reményük megvalósítója. R. Efráim házában a hagyományos Purim-esti kép. A hatalmas nagy szobák fényesen kivilágítva, vagy száz gyertya lobog verseny, a hosszú asztalokon üvegekben csillogó bor, a torták, kindlik, nudlik, „Hupen-táschok” szivárványos kaledioszkopa. A belső szobák egyikében R. Efráim még ott ül családi körében a „szüde”-nél, de máris siet ki a köépső nagy terembe, hogy fogadja a vendégeket, akik lassan

el a felolvasást, de Mózes néma maradt. Mózes olyan halvány lesz mint a fal és könnyes szemmel így szól: „Megöregedtem és elkergettek. Most itt van ez a Józua most ez tud mindent — ez tudja, hogyan kell kijutni a pusztából, ez tudja, hogy hol kell manát keresni, hogy kell élni, örülni és sirni“. A nép mindig néma marad. Csupa illendőségből: sóhajtanak egyet-kettőt, de azután Józsuához mennek. Józua azonban már akkor a folyó ügyekről tárgyal Istennel. Mózes annyira megszokta a tárgyalást, hogy ő is odafigyel. De nem, semmit sem hallott. Elveszti a türelmét és átkiált Józsuához: „Nos, mit mondott neked Isten?“ Józua még fiatal, még kakaskodik, fűtül az aggastyán könnyeire és így felel: „Mondott, amit mondott. Amikor te voltál az ellsmert vezér én sem kérdeztelek téged, hogy miről beszélgettél Istennel, hanem egyszerűen engedelmeskedtem neked, most rajtad a sor, hogy te meg nekem engedelmeskedjél“. És Józua belekezdett az első felolvasásába. Mózes hallja, hogy Józua, még fiatal, hogy emez nem tudja, amaz elfelejtette, de nem akar belevatkozni. Csak hogy a régi tűz kialudt már belőle, már nem találja magában a régi bölcsességet és a helyes szót. Beszél, de a nép már nem érti meg. Tegnap még a tenyerükön hordták, ma pedig így kiáltanak feléje: „Jobban lennének, öreg, ha a juhaidal törődnél!“

És ekkor Mózes már nem bírta tovább. Ki tudja mennyire szerette az életét és menyire irtóztolt a haláltól. De még sem bírta túlélni idejét. Akkorát kiáltott, hogy az összes felhőket felhasította hangjával: „Jó, nem ellenkezem tovább. Meghalok“.

És Mózes meghalt...

Kohn Dávid halála

Egy koporsó előtt el kell némulni mindannak, amit az élet ádáz harcaiban fair-playnek tarthatunk. Most tehát, amikor Kohn Dávid, az oradeai zsidóság derék férfia 74 esztendősen korában fragikus hirtelenséggel elhunyt: nekünk is meg kell állnunk egy percre, hogy kegyeletünket lerójjuk vele szembe. El kell felednünk neki azt, hogy rettentően gyűlölte a cionizmust és nem szerette a cionistákat. Annál is inkább meg kell legyünk ez, mert — amint éléleben is hangoztattuk — őt ebben is, mint minden életmegnyilvánulásában, a százperentes tiszta meggyőződés vezette. Ellenfele volt a zsidó reneszánsz mozgalomnak, de nyílt sisakos, puritán, meggyőződéses ellenfél. És ha ezt megállapítjuk, akkor nem szabad

felednünk azt sem, hogy nem csak osztorozott, hanem valóban sokat dolgozott a zsidó karitativ intézmények érdekében. A Tomche Jesivosz érdekében, ezernyi nincstelen bocher életstandardján igyekezett segíteni és az oradeai zsidó kórházat sokszor segítette át páratlan agilitással az anyagi nehézségek barrikádjain. És nem másokat kényszerített csak adakozásra, hanem maga is előljárt jópéldával. S amilyen nyílt és becsületes volt a közéletben, oly egyenes jellem volt a magánéletben, az üzleti életben is. Ezt nem csak most állapítjuk meg róla, hanem életében is elismertük kvalitásait, még a politikai harcok hevében sokszor farkas-szemel is néztünk vele.

Most elment közülünk ez a jótékony, becsületes férfiú és ahogy a tradícióknak előírja: halála után, mintha koporsója előtt állanánk, meg kell kérjünk, hogy legyen szószólója a Magasságban a sokat szenvedő, általa annyira szeretett zsidóságnak, valamennyiönkért, cionistákért és nem cionistákért, mert hiszen ha más utakon is, de mindég egy magasztos eszméért hevülünk, dolgozunk és vagyunk áldozatos felkent, hivatott papjai és alázatos szolgálói...

A „jogfolytonosság“ elve az oradeai orih. izr. hitközségben

Nem tudunk másképpen, mint a legnagyobb elragadtatás hangján írni arról a biztos és céltudatos vonalvezetésről, amelyet az új hitközségi éra inaugurált Oradea nagy ortodox hitközségében. Eddig is megtette azt, hogy programjának megfelelően s ahhoz belülszerint ragaszkodván, emelte a gabellát, új tisztviselőket vett fel főlős számban, az adóságot növeli, a páskasütést valódi szakemberekre bízta és most szándékszik megkoronázni minden eddigi művét. A „jogfolytonosság“ elve alapján reaktiválni akarja a volt főjegyzőt: Ullmann Ábrahámot. Ez a terv az, ami a mi nézetünk szerint is a legsürgősebb és legfontosabb feladata a mai hitközségi vezetőségnek. Amugy is sokan aspirálnak a szabadságot régi főjegyző helyére. Aspirál rá az Agudasz Jisroel vezére, igényt tart rá a Mizrahi cionista szervezet egyik oszlopos tagja, aki ma hangadó a hitközségnél, így leglogikusabb és legokosabb, amit az elnök csinálhat, a szorongatott helyzetében, hogy Ullmann Ábrahámot, a régi kiváló szakembert bízta meg a főjegyzői teendők végzésével. Ullmann Ábrahám az a nagyszerű és kiváló egyéniség, akinek kezében a mai vezetőség méltóan teheti le a hitközség admi-

nisztrációjának fontos feladatát. Hiszen hosszú időn át volt az oradeai hitközség jegyzője. Akkor volt a hitközség fénykor. Amilyen mintaszerű annak idején volt az minisztráció, azt meg sem közelítették az után következő érák. Az a puritán önzettség, az a hajszálnyira pontos és lelkiismeretes pénztár-adminisztráció és könyvelés raltan volt a maga nemében. Iskolapénztár volt annak, ahogy egy hitközség adminisztrációját vezetni kell. A legnagyobb elragadtatással kell üdvözlőjük Ullmann István elnöki elhatározását. Amint az akkori elnöknek, a mai elnök elhunyt atyjának jobbkeze volt Ullmann Ábrahám, úgy neki is feltétlenül szükséges, hogy a hitközség eme önzettség sáfárja a nehéz időkben mellette legyen. végtelenül megnyugtatólag hat majd az egész város zsidó társadalmára. Igazolva látja a mai nemzedék, hogy az egész Európában végbe megyen. a „demokrácia“ hamis jelszavával, vissza a régi tradícióhoz, a konzervatív fel fogadásra a jogfolytonosság elvéhez. Ullmann Ábrahám feltétlenül gondoskodni fog arról, hogy az bevált nagyszerű ügyvezetés újból feléledjen, amely az ő érája alatt oly fenomenálisan bevált. Megszűnik örökre az a vád, amely é bizonyos hitközségi rezsimeket. Mert az neve garancia arra, hogy rend lesz végre hitközség adminisztrációjában. Visszahozza távozásával eltűnt hitközségi jegyzőkönveke pénztárlapokat és az összes nyugtákat, amelyek ezt a megénekelt rendet bizonyítják, valamint azokról a nagyszabású sóházi telekeladásokról a „belég“ eket, amelyeket Ullmann István előde eszközteltek megfelelő „körültekintéssel“.

Ragyogó perspektívát látunk magunk előtt ezzel a reaktiválással és csak gratulálni tudunk az elnöknek, aki starhembergi koncepcióval a régi rendi hitközség dinasztikus rendjét akarja biztosítani az idők végtelenségéig. Amióta a hír bejárta a zsidó uccákat boldogságtól sugárzó arcokat lehet látni, tudják, hogy ezután nem lehet korrupció, nem lehet semmiféle panama a hitközség adminisztrációjában. Rend lesz, százperentes rend és végre egy intézkedés, amely közmelegkedést fog kelteni mindenütt, ahol Ullmann Ábrahám nyugalmazott főjegyző puritán jellemét, rátermettségét, hivatottságát ismerik. Ullmann István méltó örököse nagynevű atyjának ime, ez az intézkedése bizonyíték rá és most a mai szomorú Purim idején, szebb és méltóbb ajándékot nem is gondolhatott volna ki az orih. hitközség mai vezetősége...

lassan mind nagyobb és nagyobb számban gyülekeznek és ünnepi zsidobongásuk immár megtölti a szobákat. Majd megérkezik a két „gyáralapító“ társ is, a két tanujelölt kíséretében. A megbeszélte terv szerint Wassermann és Gelbmann a szoba egy félreeső zugában felállított asztalnál lapulnak meg, míg a két tanu R. Efraim asztalához közeledik, hogy adott pillanatban az „aktus“ t vele végrehajtsák. De a két ember hiába várja ezt a bizonyos alkalmas pillanatot, mert annak ellenére, hogy már jó későre jár az az idő, éjjel is elmúlt, valamint annak ellenére, hogy R. Efraim már elég jócskán fogyasztott az elébe tett borból, még mindig nagyon is józannak látszott ahhoz, hogy ilyesmit megkísérelhessenek vele. Általában feltűnő volt, hogy az egész közönség még mindig józan, holott máskor ilyenkor már rég az asztal tetején táncoltak az emberek, közöttük példaadásul maga R. Efraim is, és hemperegtek szanaszét a padlón. Szinte érthetetlen: Végre, mikor már úgy találtak, R. Efraim némileg mámoros hangulatban van, elébe tárták a kérdéses szerződést, flegmatikus gesztussal, hogy írja alá. A szerződés tartamára vonatkozólag azt mondták neki, hogy ez egy, alispánhoz intézendő kérvény, amelyben a hitközség gyűlési engedélyért folyamodik az ujonnan felépítendő zsinagóga javára. De R. Efraim nyugodtan előkotorázta a zsebéből a szemüvegét és hideg józanságtól csillogó szemekkel alaposan és tüzetesen olvasni kezdte a szerződést. Mikor rájött, hogy miről van szó, arcát pirosság öntötte el, szeméi szikráztak, széltépte a papírt. Es ezzel felpattant helyéről és faképnél hagyta őket. A körülülő vendégek értelméletlenül bámulták ezt a jelenetet. A két tanu leforrázva támolygott

Wassermann és Gelbmann asztalához, közölve velük a történeteket. Vajjon mi történt itt ma este? Mit jelentsen ez a szokatlan józanság? — föprengtek összebujva, amíg Wassermannak eszébe öllött, hogy talán a borban lehet a hiba. És most mindketten, akik egész este tartózkodtak az ivástól, próbaképpen magukba öntöttek az asztalon levő italból vagy két üveggel, de az bizony semmi hatással nem volt rájuk.

Miféle bor ez? honnan vettétek? Hát már így spórol a házigazda?! — fordultak Reb Menachemhez, a „szárver“-hez (felszólógáló), aki egyben házitükára volt R. Efraimnak.

R. Menachem felvilágosította őket, hogy ez a bor Gerschmantól, a falu zsidó kocsmárosától való. Ugyanis az idén nem érkeztek meg kellő időpontban a rendelt asztali borok. Közölte velük a szárver, hogy már többben emeltek hasonló panaszt neki. Ugy lát-szik, Gerschmann egy csapással akart most meggazdagodni a R. Efraimnak szállítandó boron.

— Nahát ez felháborító! Aljas család! — tört ki a gyáralapítók és tanujelöltekből, akiknek a legtöbb okuk volt erre a felháborodásra. — Gyerünk Gerschmanhoz, és vonjuk felelőségre, ezért a szélhámososságra, — indítványozták Wassermann és Gelbmann, mire többben a szomszéd asztalok melől, csallakoztak hozzájuk és valamennyien mint bosszútól lihegő expedíció, megindultak a késő éjszákában Gerschmannék háza felé.

Gerschmann már le is fektült, és ha nem is az igazak, de a boldogok álmát aludta a megvizelt boron való keresetének édes tudatában. A dörömbölésre riadtan ugrott ki az ágyból és igen kellemetlenül lepődött meg, amikor éjjeli nyugalmának zavaróiban R. Efraim vendégeit ismerte fel.

— Miért hamisítottad meg a bort? Csaló! Gáneff! Szélhámos! — rontott neki elsőnek Wassermann és azon nyomban le is kent neki két hatalmas pofont, a többiek meg dupláztak reá. Gerschmann jajgatására a korcsmában termet a felesége, felnőt fia, akik védelmükbe próbálták őt venni, de a feldühödött emberek ezekre is rávetették magukat. Rejtlenes dulakodás verekedés fejlődött ki, közben odaérkeztek R. Efraim házából mind többben és többben, akik részben segítettek verni Gerschmannékat, részben meg iparkodtak a verekedőket széjjelválasztani. Üvöltés, jajveszékeltés töltötte be a korcsmát és környékét, a dulakodó felek a földön hemperegtek, rugták, marták, tépték egymást, szitkok repültek a levegőbe, öröm volt nézni és hallani őket. Valóságos hamisítatlan purimi zenebona! Amit elmulasztottak R. Efraim házában, itten ha más formában is, kipótolták. A nagy csete-patéból, vitákból és vallomásokból le-szűrődött az a kétségtelen tény, hogy a bort háromszor is felöntötték vízzel. Külön Gerschmann, külön a felesége és külön a fia. Egyik, a másika tudta nélkül. Végül is késő virradatkor szétoszlott a társaság, a különös purimi mulatság lélekemelő élményével meggazdagodva, amelynek nyomait annak hősei bevert feje és kék ütések formájában viselték hosszú időn keresztül.

Hónapokon át ez a purim éjszakai jelenet képezte Nagysármáson és környékén az egyedüli beszédanyagát. Mindenki a csaló Gerschmant szidta az elrontott Purimért. Egy ember kivételével és az Reb. Efraim volt, aki a szélhámos korcsmárosnak köszönhette, hogy megmenekült a még nagyobb szélhámosnak Gelbmannak és Wassermannak a hálójától!

מודעה לשומרי שבת

כה

בפקודת ביד"צ דמה ק"ק אורדיה ת"ו

Oradea, 1934. február 23. עשיק פ'תנויה חי אורי תרצד לפ"ק.

Kiadja

az Oradeai nemzeti alapon álló vallásos zsidó ifjuság

Zsidó Testvérek

Segítségük elő

vallásos

zsidó

ifjuságnak

ארץ ישראל

ban letelepülé-

sét.

Szerdán, 28-án Eszter böjtje.

Városházi óra szerint	Óra	Perc
ומן הגדת מלות ותפילין Talisz és Tefilin felvételének ideje	6	45
ומן קריאת שמע שחרית Reggeli Kriász-Semá végső ideje	9	30
ומן תפלת מנחה בבית Hétköznapi Mincha ima ideje	6	34
ומן השמנת המין Sólet beállításának ideje	4	35
ומן נעודת הנות Üzletek bezárásának ideje	5	40
ומן הדלקת נרות Gyertyagyújtás ideje	5	45
ומן מנחה ומכלת שבת Istentisztelet kezdete	5	55
מוצאי שבת קודש Szombat kimenetele	6	55

Célkitűzésünk

a vallásos

zsidó állam

felépítése:

ארץ ישראל

פורים 1-én Csütörtökön

Ha nem személyesen vagyunk a szárnyas vágatásnál, akkor a szárnyas csak orih. schitonk jelzésével kóser. — Szárnyast, hogy a toll könnyen legyen fosztható — sokan a saktolás után vasalják vagy a kemencébe hevitik, az ilyen szárnyas tréfó.

Solet כלי בתוך כלי dupla edénybe állítandó.

תצוה: Szidra

ונשיא אהרן את שמותם לפני ה' על שתי כתפיו לזכרן „És viselje Áron (Jiszráél fiai nevét) Isten elé két valán emlékül.

Midras Mit jelentsen az Irás szava „emlékül”? Nem mondhatjuk, hogy Isten emlékeztetésére.

Nagy érdemei lehettek Áronnak, hogy méltó volt a „szentek”-be lépni és ott az isteni szolgálatot ellátni. Nagy érdemei lehetek az igazi főpaprak, mint irva van: „Mert pap ajkai őrzi a tudást és tanítást kérnek tőle, mivelhogy Istennek küldöttje ő”. (Maláchi 2.) De akár milyen nagy is volt a főpap szentségében és tudásában, mindig szem előtt kellett tartania, hogy csakis Jiszráél szentségéből meritheti erejét

és ezért arra törekednie, hogy ő és a nép megértsék, és támogassák egymást; mert ha nagy szentségből eltávolodik népétől, akkor vége az ő minden kiválóságának. A szentségben ne velkedet papnak ugyan nehézre esik a néphez leereszkedni, tán még nehezebb a népet magához emelni — de a pap kötelessége áldozatot hozni nemcsak a nép vagyonából, hanem saját lelkéből is. Ezért mondja az Irás, hogy a főpap viselje a népe terhét a vállán és nevét emlékül, saját megemlékezésére vigye magával mikor a szentséghez közeledik.

Minden Keren Kayemet persely egy tégl a Zsidó állam felépítésénél! Ne legyen zsidó ház Keren Kayemet persely nélkül.

Rabbi Akiba mosolyog.

A nagy Rabbi Akiba három barátjával hosszabb uton volt. Roma felé igyekeztek, de még messzi volt a várostól, amikor ünnepi örömjongás hangja ütötte meg fülüket. A három barát keserves sirásba fakadt, de Rabbi Akiba mosolygott.

— Miért mosolyogsz ?

— És ti miért sirtok ?

— Jó okunk van a sirásra, — felelte a három barát. — Milyen keserves ellentmondás! Ez a pogány város, ahol napról-napra káromolják az isten és tömjénnel füstölnek a bálványok előtt, ünnepségekben uszik dalol és ujjong. És a mi országunk, a mi templomunk ahol az egy igaz istent imádták, lángokban pusztult el. És te nevensz ?

— Éppen azért, — felelt a nagy Rabbi. — Ha isten az ellenségeivel szemben is ennyire adakozó, milyen nagy lehet drága áldása, amelyet barátai számára tart fön.

Ugyanez a Rabbi Akiba egy másik alkalommal Erec-Jiszráélt járta be három barátjával. Amikor a szent helyhez értek, amelyen egykor a Templom emelkedett, egy rokát láttak kisorani arról a helyről, ahol hajdan a Templom „szentek-szentje” állott. A három barát ennél a látványnál könnyekben uszott, — de Akiba mosolyog.

— És te mosolyogsz ? Itt állunk, azon a földön, amelyet közönséges ember lábának érinteni se volt szabad, és mostan piszkos álatok tanyázóhelye. És te nevensz ?

Rabbi Akiba azt felelte:

— Testvérek! Profétai intő fenytések irtózatossá megteljesülése tárul szemem elé. De ugyanaz a proféta volt az, aki szent országunk jövő megváltást is meghirdette. Ezek a romok azok, amelyek biztossá tesznek abban, hogy az Isteni ígélet meg fog teljesedni — és a biztos reményben mosolygok én.

(Makkót 24 a. b.)

Ne vásároljatok oly árut, mely „made in Germany” felirattal van ellátva.

Kfar Ussischkin

Ussischkin jelenti azt az egyenes völy, amely kiindulása óta egyenesen halad a megváltás eszméjének megvalósítása irányába. Egyenesen minden letérés nélkül.

Ussischkin neve programot jelent. Ussischkin a Keren Kayemeth Lejshonot jelenti.

A Keren Kayemeth párton felül áll. Ussischkin minden párton felül áll. Programja? Geulat Haárec. A föld megváltása a zsidó nemzet számára. Zsidó föld — zsidó nemzet.

És ezért a legőszintébb hála megnyilvánulás volt Ussischkinnal szemben a XV. II. Zionista Kongresszusnak az a határozata, amely szerint: falut létesít a Keren Kayemet és a Keren Hayesod. A falu Ussischkin nevet viseli Kfar Ussischkin.

És ezért: minden párt, minden frakció, minden zsidó sorompóba fog állni e nagy gondolat megvalósítása érdekében.

Önmagát tiszteli meg, aki elküldi üdvözlő táviratát a 70 éves Ussischkinnek.

Ha régen nem üritették kék-fehér perselyét, közölje telefonon 3-22, vagy Rimanócy utca 4. K. K. L. iroda.

A perselyüritésnél kérjen hivatalos nyugtát az üritőtől.

A Keren Kayemet megváltja Erec Jiszrael földjét.
Váltjuk meg Erec Jiszrael földjét.

Zsidók! Építsétek ki a német bojkottfrontot!

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Adar 8, február 23.

Szombat: Adar 9, február 24. פֿרֿישׂת זכור

Heti szidra: תצוה

Heti háftóra: כחה צבאות

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.38

gyertyagyújtás 5.43

Istentisztelet kezdete 5.48

Szombat befejezése 6.48

Szerda, febr. 28. תענית אסתר (Eszter böjt).

Csülörtök, március 1. פורים (Purim).

Péntek, március 2. שושן פורים (S. Purim).

Purim Tel-Avivban

Írta: lochanan Zacharoy (Tel-Aviv)

5693-at számlálnak. Tel-Avivban Purim van. Az uccák megtelnek sétálókkal. A Herzl, Nachlat Benjámin és Allenby utakon nyüzsg a sokaság. Nagy tömegek hőmpölyögnek a tenger felé. Mindenki igyekszik kihasználni a szép tavaszi időt. Rengeteg idegen tartózkodik a városban. Bel- és külföldiek. A gyermekek tulnyomó része jelmezekben sétál. Szint és életet öntenek a zsufoi házakba. A felnőttek büszkén, mosolyogva tekintenek rájuk. Ezek a mi kincseink.

Este az Allenby-uli nagytemplom zsufoiáig megtelik. Mély csendben olvassák Eszter könyvét. Hámán nevének említésekor a gyermekek valóságos sortűzet adnak le riasztó pisztolyaikkal. Meglátszik rajtuk, hogy nem tanulták meg a fegyverforgatást, mert nem egyszerre dördül el a sortűz, hanem perceként keresztül duran a pisztoly a kupolás templom belsejében.

A templom előtti téren nagy tömeg áll mély csendben. Hangerősítővel olvassák itt fel külön a Megilát. Új kísérlet, mely nagyszerűen beválk. Minden szót tisztán lehet érteni az egész téren. Tavaly tizenötezer főnyi közönség, férfiak, nők és gyermekek megvárásolva hallgatták az ismert régi melódiákat. Imponáló a nyugalom, mely megszállja a jelenlevőket. Tavaly történt először évezredek óta, hogy ErecjsraeI szabad ege alatt tízezrek jelenlétében vallási ceremónia folyt le.

A templomból kijövkkel megszorodott tömeg elindul az Allenbyn a Mograbi opera előtt felállított szabad szinpad felé. Közel huszezernyi tömeg halad előre. A magasba épített szinpad mindentől jól látható.

Feszülten figyel a közönség a szinpadra. Fent trónol Ahasvéros. Mellette miniszterei között Mordeháj. Furcsa ósrégi perzsa ruháikban óriási groteszk fejekkel rendkívül hatásosak. A párbeszédek, ének és zenerészeket hangerősítővel továbbítják. Táncosnók csoportjai jönnek hódoló táncokat jární öfelsége Ahasvéros király előtt. Bokától csuklóig takart ruháikban rendkívül bájosak. Mintha a perzsa király udvarában volnánk...

Megjelenik Eszter királynő is. A király felállással, udvaroncái mély meghajlással, a nézők tízezrei üdvölgéssel fogadják.

Kezdődik a tűzijáték. A trón fölött kémeletnyi magasságban tűzcsovákat onló napkorong forog. Két oldalt is sisteregve repülnek magasba csillagok, üstökösök és fénycsikok. A tűzlángok kialszanak és a szinpad kiürül, azonban a közönség percekig nem mozdul a helyéből...

Csodálatos volt az egész.

A Mograbi opera három nagy terme zsufoIva van. A „Hamatató” (seprű) szatirikus szinpad rendező purim estjét. Az emeleti teremben mindennap mozi játszik. A földszintiben a a Habima, Ohel, Hamatató, Héber opera és oratórium szoktak felváltva játszani. Most mind e termekben purimi jókedv uralkodik.

Kávéházak, éttermek, cukrászdák és a többi lokálok is tele jókedvű emberekkel. A lakásokból is hangos mulatozások hangjai hallatszanak ki.

Éjjel felé jár az idő. A tengeren vihar tombol. Hevesen fuj a szél, erősen esik az eső, de vigság nem hagy alább. ZsufoIásig megtelnek az étkező- és szórakozó helyek. Tel Avivban a lakosság tulnyomó része garzon életet él és sok étkező helyiség van.

Másnapra kiderült az ég. Ujból süt a nap. Délelőtt a jeruzsálemi zsidó rendőzsenekar ad nyilvános koncertet a Mograbi előtti szabad szinpadról

Tel-Aviv világvárossá fejlődik és ünnepi megnyilatkozásain tízezrek vesznek részt. Közöttük ezernyi arab. Eljöttek lefalyozott feleségekkel nézni a széles jókedvet és csillogást.

Este felé kigyulnak a villamos körték szái. Fényárban usznak a zsufoI uccák. A Mograbi és kiállítási pavilonokban megtartandó estélyekre özönlik a közönség.

Susán-Purimkor van a nagy nap. Az Ádlojjá. A purimi felvonulás.

Két órákor indul a felvonulás, de már egy óra előtt tele vannak az uccák, amelyeken a felvonulás végighalad. A háztetők, ablakok, erkélyek és járdák megtelnek emberekkel.

A zsidó birodalom pusztulása óta nem volt együtt ErecjsraeIben oly nagy tömeg, mint most. Százötvenezer főre becsülik az utak mentén sorfalat állók számát. Fenomenális érzés ily óriási zsidó tömeggel együtt lenni a tiszta zsidó városban.

Kezdődik a felvonulás. *Dizengoff polgármester jön lovon. Az ut első szakaszain zsebkendővel törülgeti a szemét. Sir Tel-aviv megalapítója. Sirnak is mindazok, akik együtt voltak vele még nem is oly régen egy homokbuckán egy kis zsidó városrészt alapkövetélenél. Még a fantaszták sem gondoltak arra, hogy mi lesz itt huszegynéhány év múlva. Bizony sirni lehet azon, hogy a huszegynéhány évvel ezelőtti homokbuckák helyén emeletes palotasorok aljában százötvenezer zsidó testvér ujongva ünnepli a vigság ünnepét — Purimot...*

Több mint egy órán át tart, míg a felvonulás elvonul. Közel ezer személy és sok kocs, autó és egyéb alkalmatosság vesz részt benne. Nem számítottak ilyen nagy tömegre még az optimisták sem. És csoda, hogy egyetlen komolyabb baleset nem történt az egész idő alatt.

Nyüzsgő méhkas az egész város. Sokan már indulnak hazafelé. Azonban még késő este is hangosak Telaviv uccái. Egész éjjel tombol a jókedv. Reggelre azonban minden elcsendesedik.

Kezdődik a munka...

— **Zsidó volt-e Bazil Zaharov a világ leggazdagabb embere?** A nemrég elhalt Bazil Zaharov, a világ leggazdagabb emberének személyét és származását eddig titokzatos homály fedte. Senki sem tudta honnan származik és hova való. Egyesek görögnek, örménynek, töröknek, oroszoknak mondták, de az igazat eddig senki sem tudta. Most aztán talán aztán talán fény derül Zaharov származására. Elhalálozásának híre az angol-orosz Miedlsexben jelentkezett egy Chaim Barnett Zaharov nevű zsidó, aki Zaharov törvényes fiának mondja magát és kéri örökös jogának az elismerését. Chaim Zaharov, aki maga is 63 éves. 1887 óta él Angliában. Az általa beterjesztett okiratok szerint, sir Bazil Zaharov 1849-ben Litvániában született. Zaharov, aki akkoriban még a Mendel Sachar nevet viselte, 1869-ben házasságra lépett egy Chája Elka Karolinszka nevű zsidó leánnyal, aki 1870-ben férjét Chaim nevű fiával, vagyis övele megajándékozta.

— **Litvániában is előtérbe nyomult a zsidókérdés.** Litvániában 150.000 zsidó él, főleg a városokban: Kownóban, Vilnában, amelyek elsősorban a zsidóknak köszönhetik fejlődésüket. Az éledő litván nacionalizmus hatása abban nyilvánul meg, hogy a zsidó intelligencia kiszorul az intellektuális pályákról. De a gazdasági életben is érezhető bizonyos numerus clausus, amennyiben fogyasztási szervezetek létesítésével igyekeznek a zsidók térfoglalását csökkenteni a kereskedelemben általában a szabad pályákon. Ennek tulajdonítható, hogy a litván zsidóság Palesztina felé orientálódik, ahová az utóbbi időkben nagyon sokan vándoroltak ki.

— **Gyermekek az oránienburgi internálótáborban.** Gerhart Seger, volt szocialdemokrata képviselő írja a következőket az oránienburgi internálótáborról: Röviddel a márciusi politikai viharok után a Berlin környékén lévő wolzigi zsidó nevelőintézetet is megszállták a barnainges terrorlegények és a nevelőintézet 40 növendékét beszállították az oránienburgi internálótáborba azon a címen, hogy összeköttetésben állottak a kommunista ifjumunkás szövetséggel. Már pusztán az a tény is, hogy gyermekeket szállítottak a gyűjtőtáborokba, a legnagyobb barbárság volt, de növelte ezt még az a bestialitás, ahogyan ezeket a zsidó gyermekeket kezelték. Ha általában Oránienburg pokol volt az internáltak számára, úgy a zsidó foglyok százszorosan inkább érezték ezt.

— **Három millió zsidó és zsidó-eredetű lélek él Németországban.** Berlin. Achim Gerke, a német kormány fajhivatalának vezetője közli a következőket: A belügyminiszteriumi faj hivatal 3.000.000 zsidó és zsidó származásu egyént tart nyilván. 13.000 olyan zsidó van, akiknek német csengésű nevek van. 870 hivatalnok foglalkozik különböző községekben azzal, hogy kikulassák a keresztény hitre áttért zsidók neveit és leszármazását. Mindazok, akik 1800 január 1-ig visszamenőleg nem tudják igazolni árja származásukat, nemárjáknek lesznek minősítve. Ezt a dátumot azért választotta az igazolás céljára a faj hivatal, mert 1800 előtt nem voltak vegyes házasságok. A zsidók ebben az időben ugyanis még gettóban éltek.

— **Egy német teológus a zsidókról.** Würtemberg kultuszminisztere elmozdította állásából dr. Adam teológust, mert az egy nyilvánosság előtt tartott beszédében a „német keresztények” ellen beszélt. Dr. Adam beszédében többek között ezt mondta: „Mivel tudjátok igazolni azt, hogy a német nép is olyan kiválasztott népe az Istennek, mint a zsidók? Fel tud-e mutatni a német nép történelme olyan nagy embereket, mint Mózes, Józua és Jeremiás, kik az Isten küldöttei voltak? Akik abban az időben megírták a szent könyvet. A hit, a szeretet és az igazság könyvét. Míg viszont a német keresztényeknek nincsen sem prófétáik, sem apostolaik, sem mártírjaik. Ugy látszik ezetre nincs szükségük. Ők megelégszenek a mesékkel, a legendákkal! Ezért kellett dr. Adam teológusnak távozni a tanszékből!”

— **Erich Kästner versei: Merre?**

Vékony kis könyv, alig néhány vers. Erich Kästner költeményei, azé a Kästneré, akinek szintén menekülni kellett mert progresszív volt, mert nem hitt az S. A. legények világátforgató erejében. Versei a mai élet lüktető megnyilvánulási formái. Modern gondolatok, a legragyogóbb formába öntve. Gréda József kitünően fordít és adja meg a versek sajátosan fanyar zamatját. Előszót a könyvhöz Gábor István írt. Ez a kitünő fiatal és tehetséges oradeai újságíró, akinek megnyilatkozási formájában van valami nagyon biztató, aki az uton, amelyen most halad, nagyon sokat és nagyon értékeset fog alkotni. Bevezetője széleskálajú, mély tudásra, nagyszerű meglátásokra vall. A „Merre?” nagyszerű élmény, minden intellektuel számára. (Kapható Gábor Istvánnál Oradea, Str. Rimanócy 12. Ára: 40 lei)

— **Antiszemita zavargások Déjen az „Erev” felállításá miatt.** Déj. Turbulens antiszemita elemek az elmúlt héten felforgatták Déj zsidóságának nyugalmát. A zsidó hitközség ugyanis a rabbínátussal egyetemben „Erevet” állított fel Déj határában. Az antiszemita agitátorok ezt a rituális intézkedést arra használták fel, hogy izgassanak a zsidó lakosság ellen. A keresztény lakosság között azt a hírt terjesztették, hogy Erevvel a zsidók a városnak teljese zsidó jellegű akarnak adni. A felbujtató tömegek nagy izgalommal vonultak a deji zsidó lakta negyedekbe és bezúzták az összes ablaktáblákat, többek között Ordentlich hitközségi elnök lakásának ablakait is. A rendőrség teljes számban kivonult ugyan, és csak nehezen tudta helyreállítani a rendet. Déjen a lakosság között még mindig nyugtalanság uralkodik.

A Harmadik Birodalom krónikája

A londoni „Morning Post” tudósítójának adott nyilatkozatában Göring kijelentette, hogy a német szociáldemokraták bűnös tevékenységéért nagyrészt a zsidók a felelősek. A szociáldemokrata vezetők és agitátorok között a zsidók százalékaránya „Lámulatbejítő”. A világháborút követő forradalmakban mint mérgező gomba zárták körül ezeket a zsidó vezetőket a világot. Mindenütt, ahol „katonatanácsok” létesültek, zsidók voltak a vezetők, éppen azok a zsidók, akik a frontot sohasem láták.

A kormánynek az az intézkedése, hogy szabad teret enged a zsidó ifjúságnak az ipari szakmák kitanuláshoz, nagy megütközést keltett, különösen a vidéki náci vezetők között, akik erőlyes tiltakozásra készülnek az ellen, hogy a kormány az árjakkal és nemárjakkal a gazdasági élet területén egyenlő jogokat biztosít.

A nürnbergi „Stürmer” egyik legutóbbi számában azt az újabb nemzetiszocialista nyilatkozatát tette, hogy a becsületes árja a jövőben nem mutatkozik zsidóval nyilvánosan.

Hitler a napokban kihallgatáson fogadta Felix Calonder-t, a felsősziléziai népszövetségi vegyes-bizottság állandó elnökét. Calonder Hitlerrel a Bernheim, dr. Perl és dr. Simon féle petíciókról beszélt, amelyekhez többszöri felszólítás ellenére a német kormány még nem tette meg megjegyzéseit.

A berlini röglőnélélő bíróság 9 havi fogházra ítélte egy zsidó asszonyt, aki az internáló-táborokban uralkodó rossz viszonyokról beszélt ismerőseinek, ahol ő hosszabb időt töltött, rémhírtérjesztés miatt. — Ugyan csak ez a bíróság 8 hónapra ítélte egy zsidókereskedőt, aki azt a kijelentést tette, hogy saját szemével látta, amíg az SA, legények több zsidót meggyilkoltak.

Egy schweinfurti zsidó ügyvéd pert indított egy vámtisztviselő ellen, aki egy hivatalos irást így címzett meg számára: „an die Juden, die Herren Rechtsanwäite”. A zsidó ügyvéd 50 márka pénzbüntetést kér megítélés a védtől szemben, aki őt megsértette. A bíróság megállapította, hogy a „zsidó” jelző nem sértő kifejezés, mert az egy nép és faj meghatározója. Azonban sértő, ha ilyen lendenciával használják. A bíróság igazoltnak találta a vádat és 25 márka büntetésre ítélte a vámtisztviselőt. Ítélete indokolásában kimondja, hogy mindaddig, míg Németországban zsidó ügyvédek is vannak, azoknak a legmagasabb tisztelet jár ki, mint olyanoknak, akik a német igazságszolgáltatás körében fejtenek ki tevékenységet.

A Naumann-féle náci-zsidók kizárásáról már több ízben írtunk a lapok hasábjain, zsidóellenes denunciació munkájukat tovább folytatják. A napokban meghívókat küldtek szájell a berlini zsidóságnak egy általuk megrendezendő gyűlésre, amelynek az a címe: A nemzetiszocialista zsidók helyzete a Harmadik Birodalomban. A meghívó szövege többek között a következőket tartalmazza: „Önt és b. családját tisztelettel meghívjuk. Elvárjuk, hogy időtlen megjelenjen. Nyilván érdeklődik Önt is, hogy a német nemzeti zsidóknak milyen a helyzetük a mai német államban. Avagy talán Ön cionista, vagy nemzetközi zsidó, aki a mi nemzeti mozgalmunkkal szemben ellenséges magatartást tanúsít?” — Ez a szokatlan hangú meghívó már eleve denunciació. Aki nem jelenik meg a Naumann urék rendezvényén, az áruló. Börtönbe vele!

A berlini náci sajtó nagy örömmel kommentálja a kairói nemzetközi vegyes bíróság ítéletét, amely elutasította a zsidó Yabes banktisztviselő perét a kairói német klub ellen, amely antiszemita agitációt űz Egyiptomban.

A berlini zsidókórház vezetőjének, dr. Rosenstein professzornak különös meglepésben volt a napokban része. A birodalmi iroda felhívta telefonon, hogy egy SS. vezető fog megjelenni nála, akit azonnal meg kell operálnia. A híres sebész figyelmeztette a hivatali, hogy zsidó kórházról van szó, azonban ezt a választ kapta: „Az nem baj, semmi vita, készítse elő műszereit.” Felőrával később megtörtént az operáció. Az SS. vezető meg volt mentve.

A berlini rendőrség hivatalos jelentése szerint egy darmstadti szállóban dr. Fink 51 éves ügyvéd és 48 éves felesége veronával öngyilkosságot követtek el és mindkettőt súlyos mérgezési tünetek között szállították a kórházba. Dr. Finket az árja-paragrafus alapján törölték az ügyvédek listájáról és emiatt nem tudta praxisát tovább folytatni. — Flensburgban a közismert szemorvos dr. Thieme néhány nappal ezelőtt öngyilkosságot követett el. A háborút, mint katonarvos szolgálta végig. Az árja-paragrafus őt is megfosztotta hivatalától, mert édesanyja zsidó származású volt.

Horthy kormányzó kihallgatáson fogadta a magyar nyilaskeresztesek vezetőit

Budapest. Horthy Miklós magyar kormányzó a napokban kihallgatáson fogadta a magyarországi nemzetiszocialisták (nyilaskeresztesek) vezetőit, gróf Fesztyelich és Meskó képviselőket. A nyilaskeresztesek arra kérték a kormányzót, hogy Gömbösnél hasson oda, hogy a mozgalmuk elé semmilyen akadályokat ne gördítsenek. A magyar nemzetiszocialistáknak — mondták a képviselők — nincsenek pángermán céljaik és Hitlerrel csupán az antiszemita kérdésben értenek egyet. A nyilaskeresztesek vezetői elismerték azt is, hogy néhány magyarországi városban már voltak antiszemita jellegű nemzetiszocialista excessusok, azonban kijelentették, hogy a hatóságoknak nem szabad megakadályozni a magyar hazafiaknak egy ilyen nagyméretű megmozdulását. — A sajtó eddig még nem közöl megbízható értesüléseket arról, hogy Horthy kormányzó mennyiben honorálta a magyar nemzetiszocialisták kérését.

— Egy csehszlovákiai zsidó művész halála. Prága. — A pozsonyi klinikán a napokban hunyt el 55 éves korában Alfred Justitz prágai zsidó festőművész. A csehszlovákiai sajtó egyöntetűen elismeri, hogy Justitz Csehszlovákia egyik legjelentékenyebb művésze volt. Szakértő körökben a francia-zsidó Pissaro festőművésszel hasonlították össze. Amidőn egy ízben Michael Maresch cseh író azt mondta neki, hogy úgy látszik őt következetesen elfelejtik az akadémia professzorává kinevezni, Justitz keserű rezignációval mondta: — „Igen barátom, noha én születtem prágai vagyok, a németek nem akarnak elfogadni, mert azt állítják rólam, hogy cseh vagyok. A csehek viszont németnek mondanak. A zsidók azért nem vásárolnak tőlem, mert azt állítják, hogy nem vagyok többé zsidó és a keresztények nem akarnak zsidó művész támogatásáról semmit sem tudni.” — Alfred Justitz a tehetséges zsidó művész élete így örlődött fel az asszimiláció malomkövei között.

— Új ideiglenes vezetőség a munkácsi hitközségben. Munkácsról jelentik: Az ortodox hitközségben ismét újabb vezetőségi változás van, mivel az Országos Hivatal 38356—34. szám alatt, az előzőleg kinevezett kormánybiztos felmentette állásából és a hitközség élére a következő héttagú provizóriumot nevezte ki: Elnök: Weisz Ignácz, alelnök: Schlüssel Cheskel, tagok: Meisels Márkus, Spira Jakab, Fried E., Berger Zsig-

mond és Kalisch M. Herman. A rendelkezés megbizta az ideiglenes vezetőséget a hitközség gazdasági és pénzügyi irányításával. Kötelezi őket a volt neolog (belzi) hitközséggel a differenciákra, egy kiküldendő bizottság által likvidálni. A provizorium kinevezése a munkácsi főrabbi intervenciójára történt és súlyos kötelezettséget vállalt magára azért, hogy egy két és félmillió csehkoronás kölcsönt szándékozik felvenni a Duna banknál levő hitközségi kötelezettségnek likvidálására. A hitközség gazdasági helyzete nagyon súlyos, mert a hus gabellája állandóan visszaesik az általános szegénység folytán. A múlt évi husforgalomnak egyharmadát a hitközség elvesztette, de a provizórium mégis reméli, hogy sikerülni fog neki szanalási munkája.

Vásárolja husvétra a prima minőségű

כשר של פחה

CITY-kakaót

az oradeai rabbinatus felügyelete alatt gyártva. — Kapható minden jobb lüszterüzletben, amely husvétii cikkek árusításával foglalkozik.

FERRUM

vaskereskedelmi
részvénytársaság

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 4/a
Telefon: 9-73.

Legolcsóbb bevásárlási forrás:
Vasárunkban, zománcozott lemez-
edény. Háztartási cikkek. Vizve-
zeték-felszerelések.
Kérjen árjegyzéket!

Megnyílt

a Bulv. Regele Ferdinand 4. szám alatt a

„Dacia” meneltjegyiroda volt helyiségében

STERN S. ENDRE

festék, lakk, továbbá sejtágyártmányu
kefék, meszelők, ecsetek, valamint
háztartási cikkek

fiók üzlete
szolid, olcsó árak!

Főüzlet: Strada Nicolae Jorga 10.
Telefon: 378.

Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelineket,
külföldi fonalakat

Schulhof Emilné

„Orient” Szővművészeti Iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöletnek.

Szövet különlegességeink elismerten a legjobbak legolcsóbbak!!

Szolid kiszolgáltatás!

Havas & Grünfeld

Engross
Endetail

posztó és bélésárúk
gyári lerakata

ORADEA,
Str. Avram Iancu 8.

Öltönyt, felöltőt és télikabátot eredeti angol szövetből

Öltöny 3000 Leitől,

Felöltő vagy átmeneti kabát 3000 Leitől

Télikabát 3000 Leitől

Hackmayer uri-szabó

Oradea, Regina Maria 3
(villamos megálló)

Háztartásában csakis a jó minőségű

„ROTHBART” felirású כשר SZAPPANT használja!

Postai szétküldés!

Az oradeai orth. rabbinatus felügyelete alatt.

Gyártja: **ROHBART ADOLF EDE & Fia szappangyára, Oradea**

Palesztinai hírek

1933 decemberében 1826 személy, közülük 1737 zsidó érkezett az országba, 283 bevándorló a főképp bevándorlók kategóriájába tartozott és 299 hozzátartozót hoztak magukkal. Érdemes megjegyezni, hogy novemberben 3873 és októberben 4449 bevándorló volt.

A Waad Leumi, a palesztinai zsidóság hivatalos képviselője tiltakozott az angol gyarmatügyi minisztériummal az ellen, hogy a zsidó rabbi-bíróságokat a kormány nem részesíti kellő támogatásba és előnybe részesíti a mohamedán vallási bíróságokat.

A palesztinai kormány kétszínű politikájára jellemző, hogy a napokban egy bizottságot létesített az idegenforgalom előmozdítására, amelynek vezetésével Haymons I. bevándorlási bizost bízta meg, aki tudvalehetőleg első helyen áll a bevándorlási szigorítások végrehajtásának tekintetében. Ugyanezen hírrel egyidejűleg érkezik a jelentés, hogy a jaffai kikötőbe a "Patria" gőzösön 59 turista érkezett az országba, akik közül 10-en éppen Haymons egyenes intézkedésére nem szállhattak partra.

Az amerikai "Hadassah" zsidó nőszervezet, amely számos kórházat létesített Palesztinában, a Palesztinába menekült német zsidó orvosokat rendkívül nagy támogatásba részesíti. Eddig 24 orvost helyezett el kórházaiiban. Prof. Ludwig Halbädter, a berlini rákkutató intézet volt főnökét, a jeruzsálemi Hadassah ráddium intézetének igazgatójává nevezték ki, amely közel Kelet egyetlen ilyen intézete. Dr. Georg Goldot, volt asszisztensét szintén kinevezték mellé asszisztensnek.

A kormány elhatározta, hogy a belföldi szapanipar védelme érdekében, amely több ezer embert nyújt egzisztenciát, védővámot emel a külföldi szapan behozatására.

Petach Tikvában éles összejelzőzés keletkezett a revizionisták és a Hisztadruth tagjai között. Az összejelzésre az adott okot, hogy egy gyáros, aki üzemében revizionistákat és hisztadruthistákat alkalmazott, egy éjjeli munkaszakszt is bevezetett, ahol kizárólag csak revizionistákat alkalmazott. Az összejelzés során több sebestülés történt mindkét oldalról. A rendőrség 12 letartóztatást fogatosított. A revizionisták éjjeli munkája rendőrségi asszisztencia mellett folyik.

Az Arlosoroff elleni merénylet vizsgálata állandó viharok között folyik tovább. Horace Sámuel védő azzal a panasszal járult a vizsgálóbíró elé, hogy a "Davar" munkásújság és néhány röpírát, amelyeket nyilvánvalóan szintén a munkáspárt adott ki, azt állítják, hogy a revizionisták vetették rá Abdul Majis arabot, aki egy más gyilkosság ügyében került letartóztatásba, hogy vállalja el az Arlosoroff elleni merénylet büntetőeljárását is. Mután a jaffai ügyészség nem adott helyt a védő panaszának, Horace Sámuel a jeruzsálemi semmit ísékhez fordult, amely be is idézte a "Davar" szerkesztőjét, hogy felelősségre vonja állításait. — Itt említjük meg, hogy Achi Meirnek újabb mentőtanuja jelentkezett Julia Meizer személyében, aki kijelentette, hogy a gyilkosság estjén Achi Meirt 7 óra 55 perctől este Jeruzsálemben látta.

Egyesületi hírek

A timisoarai Hazamir zsidó dal- és kulturegylet az elmúlt héten tartotta meg a belvárosi hitközség dísztermében második rendes közgyűlését. Nyíri Jenő elnök megnyitójában az ifjúság problémáiról beszélt, majd Kaufheil Ernő főtitkár terjeszti be gondosan elkészített jelentését. A közgyűlés jegyzőkönyvi közönetet szavaz Fischer Samu kórnagynak, Freund Leonak, Coro Dorianznak, dr Erdélyi Lajosnak, Sheibling Jánosnak és Kaufheil Ernő főtitkárnak. Sió Imre főpénztáros az évi zárszámadást terjeszti elő, majd Kastriener Samu kórnök vezetésével megválasztják az új tisztikart Nyíri Jenő elnökletével. Dr Drechsler Miksa főrabbi később az új tisztikart, utána pedig Guffreund Emil és dr Wiener Mór tartanak beszédet. A Házamir néhány kiválóan interpretált száma után tartja meg Nyíri Jenő elnök székfoglaló beszédét, amelyet nagy tetszéssel fogad a közönség. Az utonnan megválasztott tisztikar névsora a következő: Elnök: Nyíri Jenő, ügyv. elnök: Guffreund Emil, alelnökök: Reichenbach József és Weisz Antal, kórnagy: Fischer Samu. Főtitkár: Kaufheil Ernő. Titkár: Weisz Tibor. Főpénztáros: Sió Imre. Pénztárosok: Schneider Károly és Mannheim Imre. Ellenőrök: Rosenthal Gyula és Bivas Izrael. Jegyző: Kepecs Oszkár. Háznag: Drechsler Jenő. Költötáros: Hörer Izsó, h. költötáros: Pollák N. Ügyész: Dr Wiener Mór. Egyesületi orvosok: Brister Erekiel dr, Brück Pál dr, Schlésinger László dr és Schwarz György dr. 70 tagból álló választmányt is választottak ezenkívül.

A borgóprundi Brith Hanoar Hamizrachi példás munkát fejt ki. Az egyesület elnöke Markovits Jehuda, aki hozzáértéssel vezeti a szervezet ügyeit. A mizrachi vezetősége egyébként a következő: Friedmann M. titkár, Klein M. pénztárnok, Nierenfeld F. és Karniol Ichak ellenőrök, Káhn H. Keren T. biztos, Feintuch M. K. K. L. biztos. A Bné Akiba 15 aktív tagot számlál, amelynek az élén Weissmann Zev és Weissmann Dov állanak. A Celoth Mizrachi vezetősége is át léte az utóbbi időben szervezte a következőképp: Elnök: Karniol Chána, titkár: Wiesel Lea, pénztárosok: Herstig Rachel, ellenőr: Gottlieb Rivka, TAV biztos: Markovits Gita. Az elmúlt héten Ordentlich Viktor tartott előadást a Mizrachi keretében.

MOZI

Filmpalace:

Szombattól: Csikos bárónő. Gretl Theimer, Veresbes Ernő és Mindszenty Pál.

Teatrul Heyman Szinkör:

Szombattól: A titokzatos Gran, Hans Albers, Karin Ardt és Olga Tschehova.

— Antiszemita zavargások Szalonikiben. Szaloniki. A küszöbön álló községi választások kapcsán az „EEE” antiszemita szervezet népgyűlést tartott Szalonikiban, amelyen vérszomjas antiszemita uszítások hangzottak el. „Üssétek a zsidókat! Vágjátok le a nyakukat! Égessétek el a piszkos zsidókat!” — kiáltották. A zsidónegyed előtt karhatalmi készültség várta az antiszemita tömeget. A karhatalom és a tüntetők között összeütközésre került a sor, amelynek során mindkét oldalról többen megsebesültek. A rendőrségnek végül sikerült visszaszorítani és szétszórni a tömeget. A rendőrség ezután megszállta az „EEE” szervezet székházát, öt antiszemita agitátort pedig őrizetbe vett. A szervezet „Drassie” című lapját nem tiltották be és így az tovább folytathatta gyűjtő antiszemita agitációját. A zsidó sajtó rámutat arra,

hogy Szalonikiben is német propaganda pénzekkel dolgoznak az antiszemita és energikus beavatkozást követel a hatóságoktól e zsidó és államellenes akciókkal szemben.

Szombattól mechanikus segédet keres Wieder, elektrotechnikai vállalat, Oradea, Piața Unirii 12.

Utazók! Vidékiek!

Ugy élkezhel, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea N. Jorga-u. 19.
Utazóknak 10% kedvezmény

Purimkor és purim előtt

Dióbél Lei 60-64, cukor 21-22. Egyedüli motorizemű mákdarálás. Mazsola, mandula, mogoró. 1 kiló csokoládé tunkmassa 60-64. 1 kiló kakao 40-50 lei 8 féle zamatu pörkölt kávéim 1/4 kg. 30-35-40. 1/4 kiló csomagolt ceras 15 Lei, kimerve 14. Narancs vásár, datolya, malagaszőlő. Hal- és csirkepaprika-hoz valódi szegedi édes nemes paprika. Purimi ajándéknak olcsó és friss csokoládé dobozos benbonok érkeztek. Naponta friss tea vaj.

ASZÓDINÁL, Sas-palota.

197 Millió Lei...

Pontosan: 197,332.000 Lei lesz kisorsolva a játékosok között

A Z Á L L A M I

OSZTÁLYSORSJÁTÉK

5-ik osztály

1934 Február 22- Március 26-ig tartó huzásain

Nagy nyeremények:

5,000.000 lei

3,000.000 lei

2,000.000 lei

1,000.000 lei

32 NYEREMÉNY

500.000 Lei és 100.000 Lei között

550 NYEREMÉNY

70.000 Lei és 10.000 Lei között

összesen 30.200 nyeremény

ezen kívül még

az 5,000.000 lejes nagy jutalom

amely az utolsónak kihuzott 5 nyerőszám sorsjegytulajdonosai között oszlik meg

Megújította sorsjegyét ezen döntő fontosságú osztályra?

Vett-e magának legalább most sorsjegyet, ha az előző osztályokon nem játszott?

Az állami osztálysorsjáték szerencsés sorsjegyeit Erdély és Bánát területén a

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ árusítja

Képviselet: Kollmann Kálmán, Oradea, Str. Avram Iancu 14

RÖVID HIREK

KOVNÓ. Az ifteni egyetemen is bevezették a numerus korszakot. A vizsgára jelentkezett 80 zsidó hallgató közül csak egyet engedték át.

BÉCS. A rendőrség felfedezett egy „Fekete könyvet”, amelyben az ausztriai zsidó politikusok, írók, újságírók és bankárok nevei vannak feltüntetve, mint akiket az osztrák nemzetiszocialisták elsősorban fognak eltenni láb alól. — Bencion Mossensohn, a televízió igazgatója az okot egy kikeresztelkedett zsidó alapítvány rágalmazása adta meg, aki azt állította Mossensohnról, hogy ő a prágai világkongresszuson megtagadta egyik beszédében Dollfuss kancellárt. Dr. Otto Grünbaum intervenciójára azonban szabadlábra helyezték Mossensohnt, aki azonnal elhagyta Ausztriát és Prágába utazott, honnan rövidesen Romániába fog érkezni.

VARSÓ. A zsidó szemináriumon felállítottak egy Betár vezetőket nevelő kurzust. A kurzuson, amely katonai alapokra van fektetve, Palesztinából küldött vezetők tanítnak. — Az angol sajtó elismeréssel ír a lengyel kormány erélyes intézkedéseiről, amellyel elnyomja az antiszemita szervezkedést és izgatásokat, de egyben felhívja figyelmét arra, hogy Keletgaliciában az ukránok még mindig milyen féktelen antiszemita agitációt folytatnak. A lakosságot zsidóellenes bojkottra szólítják fel és különösen a zsidó földtulajdonosok ellen fejtenek ki rendkívül éles terrort. — A varsói angol követség tudomására hozta a varsói Palesztina Hivatalnak, hogy bármilyen turistának csak az esetben ad ki vízumot, ha 60 fontot helyez letébe a konzulátusnál. — Markowski nemzetiszocialistát a lengyel bíróság másfélévi börtönrre ítélte Dávid Altmann zsidó újságíró éles elkövetett merénylete miatt. — Feiga Krimlovska, zsidó családanya, aki férjével és gyermekeivel Palesztinába akart kivándorolni, az utazás fölötti örömben az állomás Perronján megőrült. Családja emiatt kénytelen volt visszamaradni és megvárni, míg a tragikus sorsu asszony jobban lesz.

AMSZTERDAM. A holland cionista szövetség legutóbb megtartott konferenciája erélyes felhívást intéz a cionista executívához, hogy minden erejével hasson oda, hogy Anglia maradéktalanul elegendő legyen a Palesztina mondátumának.

SZÓFIA. A bulgáriai cionista szövetség itt tartotta meg országos konferenciáját. A konferencia élesen állást foglalt a palesztinai bevándorlás korlátozása ellen.

NEWYORK. A newyorki zsidó szervezetek központi tanácsának konferenciája elhatározta, hogy egy 40.000 dolláros alapot teremti 500 német zsidó gyermek Palesztinába való kiviteléért, akiket ott a segélyalapról fognak nevelteni. — Hivatalos statisztika szerint Newyorkban felére csökkent a zsidó bűnözések száma. Míg 1921-ben a zsidók százalékaránya a bűnözők között 14 volt, addig ma ez 7 százalékra esett vissza. Newyork zsidósága az összlakó ságrak 30 százalékát teszi ki. — A zsidó sajtó közli hogy egy ifjeni rádióállomáson zsidó és cionista ellenes propaganda előadásait tartottak az arab nacionalisták. A rádiónak vezetője teljes órákat bocsájolt az arabok rendelkezésére, amelyeket ezek arra használtak fel, hogy az emlékeztető arab tüntetésekkel kapcsolatban aységfrontra szólítsák fel az összes országokban élő arabokat a zsidó és cionista veszedelem ellen. — La Guardia polgármester kinevezte a Lów Immánuel szegedi főrabbi unokahúgát, Lów Whitney asszonyt a városi felebbezési hivatal főökevé. La Guardia polgármester egyidejűleg saját zsidó származásáról is nyilatkozott és elmondta, hogy az anyja zsidó és a nővére egy Herz nevű budapesti zsidó kereskedőnek a felesége.

KATTOWITZ. Egy áruház zsidó tulajdonosnőjét a német bíróság elítélte, mert azt állította B. ulthen város polgármesterének a feleségéről, hogy az ő üzletében vásárolt.

PÁRIS. Abbesszinia kormányzója 1000 német zsidó menekültnek adott engedélyt a letelepülésre.

JERUZSÁLEM. Palesztina legészakibb zsidó kolóniáján, Metullában 50 zsidó családot fognak letelepíteni akik Németországból vándoroltak ki. A hírek szerint 2500 dunam fölöt fognak az új telepekre adni. A kolónia gazdasági bázisát a marhatenyésztés, gyümölcsstermelés, méhészet és majorságtelepítés fogják képezni. — A jelenleg Palesztinában időző ismert filantróp, Sr Ely S. Kadoorie kijelentette, hogy saját költségén egy épületet fog építtetni az Alliance Israelite Univerzálte Jeruzsálemi leányiskolájának. Az új iskolaépületben, mely a Jaffa uccára van tervezve, az elemi és kereskedelmi szakokból 1500 tanuló számára lesz hely. A költségtetés 30.000 font.

TEL-AVIV. Mint ismeretes, a világhírű héber színház a Habimának eddig nem volt saját színháza. Csak a 101 kerületi sor a Habima színház felépítésére, amely a legmodernebb technikai és színházi berendezéssel fog rendelkezni és nézőterén ezer ülőhely lesz. A Habima színház építését Oscar Kaufmann, a híres berlini színházépítő végzi, akinek el kellett menedzselnie Németországiól. Az új színház a zsidó város centrumában épül és speciális ventilátor révén a legnagyobb hőség idejében is alkalmas lesz előadásokra. Ugy építik, hogy a teteje kinyitható lesz, úgy hogy nyáron szabad ég alatt fogják megtartani az előadásokat. — Tel Avivban a múlt évben 10741 lakás építésére és berendezésére 1.700.000 fontot invezáltak.

ארט. יודישע צענטראלקאנצליריי פיר זעבענבורגען אונד אנגעשאסענען קאמיטאטע.

Nr. 217—934.

אוהרה להסיר מכשול!

ווי ער פאדערען האבען איינע צוקקער פאבריקען אונטער אפזיכט פאן א נבערפענען אונד אונפעלעסליכען פערזאנען צוקקער של פסח ער צייגען לאססען. דען זע אין פערקעהר ברינגען. ווי מאכען דאזער אונזערע גלויבענסגעאססען. דיע אויף כשרות געוויכט לעגען היעמיט איינדרנג ליכסט אויפמערקזאם. דאס לויט בעשלוס דער רבנים הגאונים פאם יאדוע תרפ"ו אוסשליעסליך דער אונטער שטרענגסטער אויפזיכט אונזערער צענטראלקאנצליריי ערצייטע צוקקער געברויכט ווערדען דארף. יעדער אנדערע אכער געארט אויט. ווי מאכען דאזער בעקאנט. דאס הייער אויסשליעסליך נור אין דער צוקקער פאבריק „דאנוביאנא" אין דאמאן צוקקער של פסח אינ טער אונזערער אפזיכט ערצייגט ווארדען. אונד נור דיעזער געברויכט ווערדען דארף. דערעניגע קויפ מאן אכער דער אנדערען צוקקער של פסח אין פערקעהר ברינגט אויט דעמאך אויך פיר דען פערקויף אנדערער קאנום-ארטיקעל של פסח אונד פערלעסליך.

קלויש ט"ו בשבט תרצ"ד.
בן ציון וועזעל פרעזעס.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucureștiben
KATZ restaurant
BUCUREȘTI, Str. Carol 36. I. em.

שילית שאלו שלום ירושלים בשרתי צדק בקהל רב

אקרא למאהבי ומיודעי נשו נא אלי עם שעד הנה הייתם רחוק ממני אבל עתה אני אומר לכם שתגשו אלי ותהיו קרובים אצלי להתענג בתענוגי ענג רוחני.

ועתה אחי ורעי!
תלמידים של הרב הגאון הצדיק מאורי ומורי יסוד עולם מהוד יוסף צבי דושינסקי נ"י אב"ד דק"ק ירושלים עיר הקודש. דקבצו ושמעו בני יעקב שאלה אחת קמנה אנכי שאלתי מאתכם אל תשובי את פני. חזקי עמי מהר. כי אין מרעה ובית המדרש לצאן אשר לעבדיך מובה חדש בציון תכון נבנה בית המדרש ונמה ענה גפן בתוך כרמי מהרו ועשו אל תעמודי ובעבודת בית המדרש נשמח כלנו זכרון לכלם יהי ובכל מדינה ומדינה אמעריקא. ענג לאנדי. משעביה בעלגוען. עסמרייך. אונגארן. רומעניען. הנמצאים תלמידי של אדמו"ר יוסף צבי דושינסקי רב אב"ד דק"ק ירושלים עיר קדשים. יעשו כלם אגודה אחת. ולדעת לחפש לבחור אנשי היל, ושמחת שרי מקנה לקבץ מעות לבנות דירת קודש בית המדרש ואת מלאכי שלום יצוה להביא לפניו צדקות כל איש ועין בעין נראה כבנין אפרון. וגם אני וביתי בצדק אהיה פניך בו אמצא עלי הובה לפתוח את לבי אם עדינה ונדיבה אני נתן 2000 לעי. ואשתתי תתי. היא נותנת מנה אחת קמנה ספר תורה מהודר ומהודר. אנכי אעלה אייה לבקר בהיכלו לחוג אתו חג קודש בחג המצות. ועד אותו זמן תלמידים מראמעניען מי שנדבה לבו להתנדב מתנתו יוכל לשלוח נרבת לבם אצלי בעבור שאורכים לשם. ולא שכר אני מגשש ועל ספר וכתבין כל טובתכם בעט ברוד לזכרון. בורא עולם בקנין השלם זה הבנין כי לטובה כונת.

הק' מנחם בערנאם.
Bernáth Mendel
Taureni — I. post Zan de câmpie.
Jud. Turda, Rumänien Siebenburgen

Sajtóhiba csuszolt be a Purim Tel Avivban című cikkünk szerzőjének aláírásánál. A cikket Jochanan Zahawy (Tel Aviv) írta.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Mindent angróban...

A házasságközvetítő elviszi a fiatal Kohn a Grün-családkhoz háziúznézőbe. A vacsora a lány szép és a fiatalember tetszik az őre Grünnek.
Vacsora után Grün, Kohn és a házasságközvetítő visszavonulnak, hogy a továbbiakat megbeszéljék.
— Hát aztán miből él maga, fiatalember? — kérdi Grün.
— Van egy kis üzletem.
— Mit kis üzlete, — harsogja a házasságközvetítő — egy nagy gyára van 40 hivatalnokkal és háromszáz munkással.
— Na és van e autója? — érdeklődik Grün.
— Van egy kis dragacsom.
— Mit kis dragacsa, — szavalta a házasságközvetítő — egy Pakardja és egy Mercedes van.
A fiatal Kohn ebben a pillanatban elköhintette magát.
— Maga köhög? — kérdezte Grün.
— Egy kicsit.
— Mit egy kicsit, — ordította a házasságközvetítő — az éjjel, úgy köhögött, hogy az egész szállodát felverte álmából.

Amire ráérünk

A tanító becsületességre, tisztességre int a gyerekeket és azt mondja, hogy csak a becsületes és jó emberek kerülnek a mennyországba.
— Na, gyerekek, — teszi fel aztán a kérdést — ki akar közületek a mennyországba jutni?
A kérdésre az egész osztály feláll, csak Majsele marad ülve.
— Mi az Majsele, — kérdezi a tanító csodálkozva — te nem akarsz a mennyországba jutni?
— De igen, — feleli Majsele — csak hogy én még ráérek.

Mindent a maga idejében

Miben utazik mostanában a Klein?
Mécseolajban és uszónadrágban.
Miért pont ebben a két cikkben?
Mert így legalább egész évben sirhat. Nyáron azért, mert nem fogy a mécsesolaj, télen meg azért, mert nem fogy az uszónadrág.

Mi szeretnél lenni, ha Stalin volna az apád?

Az orosz elemi iskolában erősen gyakorlati irányban vezetik a tanítást. A tanítók praktikus kérdésekkel vezetik rá a nebulókat a szovjetjelvekre. Néhány ilyen praktikus kérdés után egy kis zsidó gyerektől megkérdezi a tanító:
— Mond meg fiam, mi szeretnél lenni, ha Stalin volna az apád?
— Árva, — vágja rá a kis zsidógyerek.

Rekompencziációs üzlet Németország és Palesztina között

Hiába ez a Palesztina megint remek üzletet csinál, narancsot exportál Németországba.
— Na és mit kap érte?
— Minden narancsért két zsidót.

A csoda rabbi áldása

Egy városzerle ismert szélhámos elment a csoderabbihoz és megkérte, hogy adja rá áldását.
— Hogy adhatnám én rád áldásomat — mondta a rabbi — amikor mindenki tudja, hogy te egy nagy szélhámos vagy.
— Talán mégis rám adhatod áldásodat, — szól a szélhámos és egy nagyobb összeget tett le az asztalra.
— Na, majd megpróbálom, — határozta el magát a rabbi és rátéve kezét a tolvaj fejére, így szólt:
— Ha a jó Isten valakit arra ilélt, hogy kárt szenvedjen, te legyél a jó Isten eszköze hozzá.